

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Clavdii Espencei Theologi Parisiensis De Evcharistia, Eivsque Adoratione, Libri Qvinque

Esponce, Claude d'

Parisiis, 1573

Cap. VI. Constantinopolitanae II. Synodi V. Vniuersalis, & alia quaedam
tam anteriora quàm posteriora testimonia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30397

bum, id est, incarnatum, animatum, corporatum, & ut inu-
 sitius vertit hic interpres, inhumanatum, id est, Deum *Inhuma-*
 illum coæteruum Dei æterni Filiū, propter homines ho- *natus.*
 minem, hominis filium in tempore factum. Sic tātò pōst
 & breuiter, ut cætera, & rectè Aquinas, In Trinitate tres *Part. 3. que*
 sunt qui honorantur, vna est honoris causa. In incarna- *stio. 25. art.*
 tionis autè mysterio è cōuerso habet, vna vtique perso- *1. ad 1.*
 na, multiplex honoris causa. Alio itaque modo vnus Tri-
 nitatis, vnus Christi honor. **IIII.** Tantam de voculis, *IIII. Syl-*
 imò syllabis in Ecclesia & quidè veteri litem ex sensu & *labarū con-*
 sententia, non verò ex pauculis literis æstimatā & diu- *tentio.*
 dicatam. **V.** Adorationem crucis, reliquorūmq; passio- *V. Passio-*
 nis Dominicæ memoraculorū, vbique gentium Christi *nis Domini*
 fidelium tanto consensu, & tam nullis contradicentibus *memoracu-*
 receptam, ut talium cultus cōtradiçtores hodiernos non *la vbique*
 possit non pudere. Sic ergo Rusticus Chalcedonensis Sy- *adorata.*
 nodi defensor. At eiusdè per vicarios præses, & ab ea ab-
 sens licet, ter sanctus acclamatus Leo I. ad eandè Christi *Serm. 2.*
 Dei hominis cultū Christi fideles sic adhortabatur, *Què*
 Magi infantè venerati sunt in cunabulis, nos omnipoten- *Epiphan.*
 tē adoremus in cælis. Et, Licet tota redēptoris humilitas *Magi.*
 in gloriā paternę maiestatis euecta sit, ut in nomine *Matt. 2.*
 omne genu flectatur, &c. indefinēter tamē illū salutiferæ *Serm. 9. in*
 Virginis partū adoramus, & illā Verbi & carnis indisso- *Natiuita-*
 lubilè copulā non minus suspicimus in præsepe iacētem, *te Domini.*
 quàm in throno paternæ altitudinis confidentem, *Phil. 2.*

*Constantinopolitanæ II. Synodi V. generalis, & alia-
 rum anteriora, tū posteriora quorundā testimonia.*

CAPVT VI.

Rorrò multis negotij multum huic Synodo
 facessentibus finem imposuit (siquis modò
 finis contentiosus imponi potest) aliquātò
 pōst Cōstantinopolit. II. Synodi generalis *Latina rur-*
 V. canon IX. hic, Si quis adorati in duabus *sus hic ob-*
 naturis (totidè scilicet adorationibus) dicit Christum, ex *scura, &*
 quo duæ adorationes introducuntur, semotim Deo (vel Dei) *d sunt Gra-*
 Verbo, & semotim homini: aut ad perēptionē carnis, aut *ca.*

in confusionem deitatis & humanitatis in vnam naturã
 siue essentiam conuenientium dicit, portentose introdu-
 cens, sic adorat Christum, sed non vna adoratione deum
 Verbum incarnatum cum eius carne adorat, iuxta quod,
 aut sicut sanctæ dei Ecclesiæ ab initio traditum est, talis
 anathema sit. Ante quam Synodum in Gennadij catalo-
 go Ioannes quidam ei coæuus, Antiochenæ parochiæ
 ex Grammatico presbyter, scripsit aduersum eos qui in
 vna tantum substantia adorandum asserunt Christum:
 nec acquiescunt duas in Christo cõfitendas naturas: do-
 pens secundum relationem scripturarum vnam in illo dei
 & hominis esse personam, non vnam carnis & Verbi na-
 turam. Sic superior V. Synodi editio Latina, Nam Græca
 non extat inter canones Græcos hodie vulgatos, operã,
 vt quidam ferunt, Iustiniani principis tum in cõtrariam
 hæresim lapsi, suppressã. Cum superioribus autem, hoc
 est, cum duabus in vna Christi persona naturis nõ vnis,
 sed vnitis, non pugnat, eorum quæ de Christo ἀνθρωπο-
 πρεπῆς, id est, humanæ naturæ congruenter dicuntur, que-
 dam dici κατὰ τὴν δι' ἐννοίαν διχίους, id est, secundum
 aut iuxta separationem quæ per cogitationem fit: Quæ
 facultas mentis est, ea quæ re ipsa coniuncta, & reuera
 inseparabilia sunt, animi cogitatu dissoluens atque sepa-
 rans. Quo dicendi modo & caractere Christus super
 esu corporis sui disputãs, de vtroque, carne & spiritu suo
 locutus, & spiritum à carne discriminans, intelligi potest
 dixisse, Caro nihil quicquam prodest, si cogitatione vi-
 delicet, eam à Verbo seiungas aut separe, quod Caperna-
 naitis tunc accidit, purum hominem Christum esse exi-
 stimantibus, vt non solum in eo quod oculis apparebat
 (corpore) intuentes, sed spiritum quoque, hoc est, natu-
 ram inuisibilem credentes, discerent quæ loqueretur, Spi-
 ritus esse, hoc est, diuinitatis, non carnis, puræ scilicet, aut
 cogitatu seiunctæ. Quod enim alioqui hominis, eius cor-
 pus, sic scilicet consideratum, suffecisset ad cibum, vt vni-
 uersi mundi alimonia fieret? Sic enim nuda puraq; crea-
 tura, aut etiã cogitatione à diuinitate secreta caro, adeo
 non viuificaret, ac proinde nec colēda esset, vt nihil pro-
 desset: sed spiritui, hoc est, diuinitati carnem inhabitanti,
 imma-

*Christus in
 vtraque na-
 tura, & vnã
 persona a-
 dorandus.*

*Iustinia-
 nus suppres-
 sit canones.
 Georg. Cas-
 sander de
 duab. chri-
 sti naturis.
 Damascen.
 lib. 4. c. 19.
 ἐννοία.*

*Ioan. 6.
 Caro vt nõ
 profit.
 Capernaï-
 te.*

*Athanas.
 in illud,
 Quicumque
 dixerit.
 Spiritus vt
 viuificet.*

immanenti, permeanti, omnem viuificandi vim ac efficaciam tribuendam, quam tamen vim per carnem exerceret atque exhiberet. Sic vt viuificaret & Spiritus per carnem, cui viuificandi vim tribuat: & caro per Spiritum, à quo ea viuificam vim hauriens, quæ à Spiritu in carnem manabat, deriuatur, quòd caro in se Spiritum habitatem immanentemque, ac per se permeantem, quod Græcè significatius dicitur, *διὰ τὸ ἓν πρὸς ἑαυτῶν*, habet. In Christo enim diuinitas, & vt Paulus ait, omnis diuinitatis plenitudo corporaliter, hoc est, perfectissimè inhabitat. Quæ verba idem valent ac si dicas, Cùm Deus esset, proprium quoddam corpus cepit, quo homo factus propter nos, vteretur vt organo. Hoc inquam, organum admirabili quadam œconomia ad salutem nostram operandam, & ad vitam conferendam spiritualis Verbi natura sibi asciuit, & inseparabili coniunxit vnione. Beati, aiebat, Christus, oculi, quia vident: & aures, quia audiunt. Verè tamen à Poëta dictum,

Mens videt, atque audit, sunt cæca & cætera surda.

Intellige, si mētem ab oculis & auribus summoueas. Ita carnem, Christus inquebat, non omnino imperitè viuificam esse negatis, sed siquidem sola intelligitur: sic enim viuificare non potest, sed viuificante indiget: viuificam tamen effectam credetis, nisi & Spiritum sanctum nō posse viuificare contendatis, cū viuificāte enim Verbo coniuncta, tota est effecta viuifica, nec iunctum Dei verbum ad inferiorem corruptibilis suæ naturæ detraxit dignitatem, sed ad melioris ipsa virtutem subelevatora est. Carnis igitur natura, licet vt caro est, viuificare nequeat, viuificat tamen, quia totam Verbi suscepit operationē, vt caro aliorum quidem omnium quicquā verè non proffit, Christi autem, quia in ea Vnigenitus Dei Filius inhabitat, sola viuificare valeat. Spiritum verò seipsum appellat, quia Deus spiritus est. Quin & spiritum hīc ipsum carnem vocauit, non quia naturam carnis amiserit, & in spiritum mutata sit, sed quia summè cum eo coniuncta totum viuificandi vim hausit. Nam si qui Domino adhæret, vnus cū eo spiritus est, quomodo caro sua vnā cum eo nō ita appellabitur? Putatis me dixisse terrestre corpus hoc sui na-

Col. 2.

Corporaliter.

Corpus Domini Dei organum.

Matt. 13.

Luc. 10.

Epicharm.

Cyrill. in

Ioan. 6. ca.

lib. 4. cap.

23. 24.

Ioan. 4.

2. Cor. 3.

Spiritus

Domini

caro.

1. Cor. 6.

turâ viuificum esse, Ego verò de Spiritu locutus sum: non enim natura carnis spiritus est, sed hic illam viuificâ reddit, vt quæ per se viuificare non possit. Quid enim maius Deitatis haberet natura? nec sola in Christo esse intelligitur, sed habet Filium Dei sibi vnitum, qui consubstantialiter vita est. Quando ergo viuificam carnem Dominus appellat, non ita illi vt sibi, propriòve spiritui viuificandi vim attribuit, Nam propter ac per seipsum spiritus viuificat, ad hanc autem ipsius virtutem per coniunctionem caro conscendit. Hactenus Cyrillus. Vbi præter alia, videant aduersarij voces quas adeò putant inconciliabiles, Carnem Domini, non modò spiritualem, sed spiritum quoque ab ipso Domino appellari. Ea ergo caro erat per seipsam mortalis. *ἡ ζωὴ* autem, id est, viuificas, per & propter vnionem ad Verbum secundum hypostasin. Cõmunicat enim diuina natura carni agenti, & quòd actio carnis erat omnino salutaris, non humanæ actionis (virtutis) erat, sed diuinæ. Caro autè diuinitate Verbi inoperante, propter hoc, vt instrumèto, corpore diuinas perficiebat actiones. Sic in huiusmodi locutionibus non absurdum erit, per synecdochen, carnis nomine totum Christũ intelligi, sed quatenus in Christi persona inhabitans diuinitas, carnis energias & actiones salutaris & viuificas reddebat. Sic enim seipse interpretari videtur, cum enim dixisset, Ego sum panis viuus, subiicit, Panis quem ego dabo, caro mea est: Cum item, *Qui edit carnẽ meam*, habet vitam æternam, subiungit, *Qui ederit me, viuet propter me*. Hic autem Christi carnẽ seu Christum edere, est cum eo & eius passionis & mortis fructũ percipere, qui ideo carni tribuitur, quòd ad eũ nobis exhibendum, organum carnis à Verbo adhibitum sit susceptum, sicut scriptum est, De peccato damnauit peccatũ per carnem. Et, Peccata nostra tulit in corpore suo, &c. Christus ergo homo Christiq; caro adoratur, illa quidè, non quatenus caro aut creatura est, sed quatenus Dei Dominiq; caro, diuinitati arctissima & indiuidua vnione iũcta, copulata, & ex ea & Verbo vna hypostasis cõstituta. Creaturam igitur adorari colique non debere cõcedimus, sed quæ creatura tantũ sit, & quatenus est creatura: homi-

*Zuinglius
vbi supra
initio huius
libri, et in
frã, lib. 5.
cap. 6.*

*Corpus Do-
mini instru-
mentum.
Synecdo-
che.*

*Caro totus
Christus.
Ioan. 6.*

*Carnẽ Do-
mini spiri-
tualiter e-
dere.*

Rom. 8.

1. Pet. 2.

*Cyrillus in
defensione*

*Anathe-
matismi 8.*

nem autem Christum adorandum colendumque certo certius, cum is homo naturæ diuinæ expers non sit, cuius gratiâ totus ipse adoratur Deus homo. Nec enim adoratio & cultus vt creaturæ & homini puro, sed vt Deo atque Creatori tribuitur. Ne quis hinc absurdum colligere velit, vt sic dicat Christum hominem adorari debere, esse autem Christum, quâ hominem, creaturam: adorandam ergo creaturam. Christus enim homo cultum quidem & adorationem etiam requirit, nedum admittit, sed non quâ creatura est, sed quâ verè & naturâ Deus. Quamquâ possent huiusmodi complexiones admitti, si propriæ rationis uotatio, quam vulgò Appellationem vocant, remouatur, id est, subiecti, in quo est forma, non ipsius forme ratio habeatur, vt dicamus creaturam adorari, id est, Christum, cui quatenus homini, creaturæ notio conuenit, at non quâ creatura est, sine ratione & conceptu creaturæ. Ita lignum vrit, id est, carbo, qui lignum est, at non vt lignum, & mortale imaginem Dei recipit, homo nimirum mortalis, non tamen ratione mortalitatis siue mortalis corporis & caduci, sed quâ ratione & intelligentia præditus. Ita Christus homo, non quâ creatura, sed quâ diuinitate præditus est, adoratur. Idem de carne dicendum, eam non quâ creaturam (nec enim pura est creatura) sed quâ diuinitati unitam, & ab ea inhabitatam, totamque complexam, occupatam, & assumptam, viuificam esse, imò vitam ipsam, & ita adorabilem, &c. Idem de anima sentiendum, & sanguine, rebus quidem peræquè creatiis, sed & creaturis peræquè non puris, utpotè ab increato Verbo in unitatem personæ susceptis, & diuinitati sic indiuisè unitis, ac proinde adorandis, vt earum à Verbo & Deitate subtilis hæc & imaginaria siue cogitativa diremptio, nihil possit vel earundem siue in cœlis, siue in his sacris adorationi obesse Catholicæ, vel sacramentariæ, aut alioqui schismaticæ horum sine adoratione sumptioni, & communioni fauere (si quâ modo inter schismaticos, omnium verò maximè res hęc tam procul à signis absentantes, esse potest sumptio, aut communitio) Christi autem carnem, corpus, animam, sanguinem, res esse creatas & creatiis, vt passim

*Appellatio.**Carbo.**Homo. De
mini ima-
go.**Anima.**Sanguis.**Creatura**vox, an
Christo, e-
iusque na-
turis conue-
nit.**Thom. par.**3. quæst. 16.
artic. 10.*

Ad Eph. 2. datur, pro innumeris patrum orthodoxorum testi-
Psal. 21. niis, sic hinc satis vnius Hieronymi vel clarissimo clarius,
Ioan. 8. Multi, ait ad id, ipsius factura sumus, timore ne Christum
Gal. 3. creaturam dicere compellantur, totum Christi mysterium
Rom. 1. negant. Nos liberè proclamamus non esse periculum, eum
Gal. 4. dicere creaturam, quem vermem, & hominem, & cruci-
Caro ho- fixum, & maledictionem, totâ spei nostræ fiduciâ profi-
mo. temur. Ecquid hinc trepidaremus, aut non clamaremus quâ
Ioan. 1. talem, hoc est, quâ hominem, esse creaturam, cum Pau-
De Trini- lus apertè scribat hunc Dei Filium factum esse ex seme-
tate lib. 8. ne David secundum carnem, factum ex muliere, factum
Natura- sub lege, &c? At de huius creaturæ, carnis inquam, hoc
liter. est, totius humanæ naturæ (hunc enim totum hoc loco,
 Verbum caro factum est, aliisque de incarnatione locis
 sacris, caro significat) per unionem personalem à Verbo
 increato inseparabilitate in his etiam mysteriis. Sic no-
 ster vnus omnium Catholicorum ore Hilarius, Si (pro
 quia) verè Verbum caro factum est, & nos verè Verbum
 carnem *tibi Dominico* sumimus, quomodo non natura-
 liter, hoc est, per naturæ veritatem, nedum pro volunta-
 tis concordiam, manere in nobis existimandus est, qui &
 naturam carnis nostræ iam *inseparabilem* sibi homo na-
 tus assumpsit, & naturam carnis suæ ad naturam æterni-
 tatis sub *sacramento* nobis communicandæ carnis admi-
 scuit? Et citatis de corporis & sanguinis Dominici in hoc
 mysterio veritate ex Ioanne locis, more illi cum omni-
 bus penè patribus communi, Hæc (ait) idcirco à nobis
 commemorata sunt, quia voluntatis tantum inter Patrè
 & Filium vnitatem hæretici mentientes, vnitatis nostræ
 ad Deum utebantur exemplo, tanquam nobis ad Filiū,
 & per Filium ad Patrem obsequio tantum ac voluntate
 religionis vnitatis, nulla per *sacramentum* carnis & sangui-
 nis naturalis cōmunionis proprietas indulgeretur, cum
 & per honorem nobis datum Dei Filij, & permanentem
 in nobis *carnaliter* Filium, & in eo nobis *corporaliter* &
inseparabiliter vnitatis, mysterium veræ ac naturalis vnitatis.

ris sit prædicandum. Super eadem carnis in his sacris à *Anno*
 Verbo indiulsione, Nicolaus Episcopus Methonensis 1230.
 (vt hîc quoque Græcos audiamus) Rebus, ait, nature cõ- *Matt. 26.*
 fueris (pane ac vino) hoc (arrabonem æternæ vitæ) fieri *Març. 14.*
 volens, iis suam diuinitatem coniunxit, dicens, hoc est *Luc. 22.*
 corpus meum, Hic est sanguis meus, Hoc facite, &c. Pro- *1. Cor. 11.*
 pterea ei credentes, ita offerimus panem perfectum, vi-
 num, siue corpus Christi, quod perfectum etiam post pas-
 sionem permansit & integrum, & à diuina vita insepara-
 bile, planè quale primus ipse noster ac magnus pontifex *1. Ioan. 1.*
 & sacrificus, & victima, suis discipulis tradidit: iique de-
 nuò, qui ab initio suis oculis Verbum intuiti sunt, eique
 ministrarunt, Catholicæ Ecclesiæ ab extremis ad extre-
 mos vsque terrarum limites tradiderunt. Libera Domi-
 ne, per misericordiam tuam ab hac impostura & demen-
 tia eos qui non rectè confitentur quem consecramus pa-
 nem & vinum, corpus perfectum, & sanguinem precio-
 sum esse Christi tui. Hæc illi. Audis, Catholice, quàm hîc
 Christi carnem semper & vbique & agnouit, & partici- *Concomi-*
 paut, & adorauit Ecclesia, quod qualéve in his sacris *taatis.*
 corpus, nempe nec sine anima, quia vinum: nec sine san-
 guine, quia perfectum, denique nec sine diuinitate, quo-
 niam ab ea inseparabile, vt non minus imperitè quàm
 impiè ad vitandam eius hîc adorationem confu-
 giant eius abominatores ad puram, & proinde
 minus adorandam Christi humanitatem,
 hoc est, ad id quod nusquam est, ac
 ne esse quidem secundum præ-
 dictam inseparabilita-
 tem vnquam
 potest.